

เทศน์เช้า วันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๖

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถ้าเป็นชาวพุทธ ชาวพุทธถ้าไม่สนใจศาสนา เกิดเป็นมนุษย์แล้วเสียชาติเกิด เพราะเกิดเป็นมนุษย์มีสิทธิเสรีภาพในการทำมาหากิน แต่มนุษย์ก็มีสิทธิเสรีภาพถ้าจะหาสมบัติส่วนตัวของตัวเองคือมรรคคือผล ฉะนั้น เกิดเป็นมนุษย์พบพุทธศาสนา ถ้าใครศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้คือมีศกยภาพ คือมีบุญกุศลใจ

ฉะนั้น ถ้าศึกษาโดยทางวิชาการคือปริยัติ ที่นี้ปริยัติเขาทำปริยญาโท ปริยญาเอกกัน ถ้าปริยญาโท ปริยญาเอกเขาทำวิทยานิพนธ์ การทำวิทยานิพนธ์ เขาต้องการทำการวิจัย ถ้าการวิจัยทางการศึกษามันจะเปิดกว้างขึ้นมา ถ้าใครทำการศึกษา ใครทำวิจัยมันจะได้ประโยชน์กับการศึกษา มันจะได้ประโยชน์ทางวิชาการ

แต่ถ้าเป็นภาคปฏิบัติ ถ้าเป็นภาคปฏิบัติมันต้องเป็นธรรมสัจจะความจริง ถ้าสัจจะความจริงมันไม่ใช่ธรรมะโรงน้ำแข็ง โรงน้ำแข็งคือปั้นน้ำเป็นตัว ถ้าการปั้นน้ำเป็นตัวนี้มันเข้าใจได้นะ ถ้าธรรมะเป็นโรงน้ำแข็ง สิ่งที่เป็นโรงน้ำแข็งมันมีสัจจะความจริงไหม

ถ้าบอกว่าเป็นภายใน ภายในก็ดื่มน้ำเข้าไป พอดื่มน้ำเข้าไป ที่สุดของความเย็น ความเย็นตรงนั้น เอาตรงนั้นเป็นผู้ แล้วอยู่กับผู้ นี้คือภายใน เวลาเราว่ามันต่อเนื่องกันมา ต่อเนื่องก็บอกว่ายาวนี้ต้องดื่มน้ำเข้าไปแล้วสุดสิ้นที่ผู้ อย่างนั้นเวลาคนตายนะเขาฉีดฟอร์มาลินเข้าไปมันมีความรู้สึกไหม ฉีดฟอร์มาลินเข้าไป ฟอร์มาลินเข้าไปตายนะ

นี่ใจดื่มน้ำเข้าไป หรือกำหนดผู้เข้าไปมันก็เป็นความคิดทั้งนั้นแหละ มันไม่มีนอกมีในหรอก ความรู้สึกนึกคิดข้างใน ละเอียดข้างในมันก็เป็นข้างในใช่ไหม แต่เขาอ้างคำว่า “เป็นใน” ใจ นี่ใจโรงน้ำแข็ง ถ้าธรรมะโรงน้ำแข็ง ถ้ามันเป็นการปฏิบัติ เป็นภาคปฏิบัติ สิ่งของมันพูดไป มัน

พูดออกไปนี้ธรรมะโรงน้ำแข็ง อายเขานะ คุณเวลาทางโลกเขาบอกว่าถ้าที่ไหนมันมีแต่ความซื่อ
ฉลาด มีแต่การหลอกลวง เห็นไหม บั้นน้ำเป็นตัว บั้นน้ำเป็นตัว

เวลาการศึกษา...ใช่ เวลาบอกว่าถ้าพูดอย่างนี้เวลาปริยัติเขาพูดเขายิ่งกว่านี้อีก อันนั้นเป็น
ทางวิชาการ เขาว่าทางวิชาการนี่นะมันแบบว่าเปิดกว้าง เขาจะได้ทำวิจัย เห็นไหม มันต้องฟังเหตุ
ฟังผลของเขา ถ้าเขามีเหตุมีผล การหักล้างด้วยเหตุผลของเขา สิ่งนั้นมันเป็นเรื่องทางวิชาการ
ทางวิชาการต้องเปิดกว้าง ถูกต้องทางวิชาการต้องเปิดกว้าง

แต่ถ้าเป็นความจริงละ ความจริงมันต้องมีความจริงรองรับไง ถ้าความจริงรองรับ นี่สิ่งที่
เป็นภายใน ภายนอก มันกำหนดพุทธโศ พุทธโศ การพุทธโศมันก็เป็นภายนอก พุทธโศนี่ก็นึกเอา
ใครนึกพุทธโศ พุทธโศนี่นึกเอา ถ้าไม่นึกเอามันจะเอาจิตมาจากไหนละ นี่มันก็ต้องมีคำบริกรรม คำ
บริกรรม อานาปานสติก็เหมือนกัน กำหนดลมหายใจๆ ลมหายใจ นี่ลมหายใจมันละเอียด ไม่ใช่
กำหนดลมหายใจเข้าไปแล้วสิ้นสุดลมหายใจแล้วมันก็ส่งออก มันอยู่ได้อย่างไร

สันตตินะ ชาติรู้ที่มันสันตติ มันสืบต่อต่อเนื่องตลอดเวลา ที่นี้การสืบต่อต่อเนื่อง
ต่อเนื่องไปไหนละ ต่อเนื่องคือพลังงานทั้งนั้น แล้วสัญชาตญาณของมนุษย์ความรู้สึกนึกคิดมันก็
เกิดดับ ความรู้สึกๆ ความรู้สึก นี่พลังงานกับความรู้สึกขึ้นมา ความรู้สึกขึ้นมา ความคิดออกมา
ความคิดออกมามันก็ส่งออกแล้ว แล้วความคิดกับความรู้สึกมันอยู่ที่ไหน? มันอยู่ด้วยกันทั้งนั้น
แหละ แล้วบอกมันเป็นภายใน เป็นภายในตรงไหน? ภายในเป็นภายในโดยธรรม มันไม่ใช่
ภายในโดยการคาดหมาย ภายในโดยการจินตนาการ

ถ้าเป็นภายใน เห็นไหม คุณกำหนดลมเข้าไปถึงสิ้นสุดของชาตุนั้นเป็นภายใน แล้วเวลา
มันทุกข์ มันเครียด มันก็รู้ มันก็เป็นความรู้เหมือนกัน เวลาเราทุกข์ระทมใจนี่มันเป็นอะไร เป็น
ความรู้ไหม? มันก็เป็นความรู้ทั้งนั้นแหละ รู้แบบนี้รู้ส่งออก แต่ถ้ารู้ภายในๆ นี่ใจภายในของเขา

ฉะนั้น สิ่งนี้บอกว่าจะทำไมเวลาพูดถึงในการประพฤติปฏิบัติ พูดถึงธรรมะแล้วทำไม
จะต้องอารมณ์ฉุนเฉียว ต้องอารมณ์รุนแรง...มันไม่ใช่หรอก มันไม่ใช่อารมณ์ฉุนเฉียว สิ่งที่เป็น
เรื่องโลกก็เป็นเรื่อง โลก เรื่องโลกนี่โลกียปัญญา ถ้าปัญญาของโลก

ฉะนั้น บอกว่าสิ่งนี้เป็นภาคปฏิบัติ ภาคปฏิบัติแล้วสิ่งนี้เป็นคุณธรรมด้วย ถ้าคุณธรรมเห็นไหม มันจะเกิดมรรคเกิดผล เกิดมรรคเกิดผลจากความรู้อย่างไร ถ้าความรู้อย่างไร แล้วความรู้อย่างไรในมันคืออะไรละ

คู่มือศีล สมาธิ ปัญญา นะ ถ้ามีศีลที่สะอาดบริสุทธิ์จะเกิดสมาธิที่สะอาดบริสุทธิ์ ถ้ามีสมาธิที่สะอาดบริสุทธิ์มันจะเกิดปัญญากวามามยปัญญา ปัญญาที่เกิดจากสัมมาสมาธิ ปัญญากวามามยปัญญา แล้วนี่สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา กวามามยปัญญามันแตกต่างกันอย่างไร อะไรเป็น กวามามยปัญญา อะไรเป็นปัญญาที่ชำระล้างกิเลส อะไรที่เป็นปัญญาการศึกษาหาความรู้ใส่ตัว อะไรที่เป็นการศึกษา มา นี่จินตมยปัญญา ความรู้ปัญญาที่เกิดขึ้น เกิดขึ้นนี้เป็นโลกียปัญญา แล้วโลกุตตรปัญญาละ ปัญญาที่เหนือโลกละ ปัญญาที่มันจะถอดถอนกิเลสตัดทอนความทะยานอยากในหัวใจละ ถ้า กวามามยปัญญาไม่เกิดขึ้น มันจะเกิดความจริงมาจากไหนละ

ถ้ามันเกิดความจริงขึ้นมา เห็นไหม ฉะนั้น สิ่งที่ว่า เป็นภาคปฏิบัติ มันไม่ใช่ธรรมะโรงน้ำแข็งนะ ธรรมะโรงน้ำแข็งมันปั้นน้ำเป็นตัวขึ้นมา ตั้งไว้มันละลายหมดคนะ มันไม่มีอะไรจับต้องได้เลย แต่ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา ความจริงมันจับต้องได้ แม้แต่ความสงบ ถ้าจิตมันสงบแล้ว คู่มือ เวลาคนทำสมาธิได้แล้ว คนทำความสงบ ฤทธิชีไพรมันเหาะเห็นดินฟ้า นั่นนะมันส่งออกส่งออกเพราะมันเป็นฌาน

เขาบอกว่านี่พุทโธไม่ได้มันจะเป็นฌาน...ฌานมาจากไหน สัมมาสมาธิมันไม่ใช่ฌาน ฌานมันกำหนดการเพ่งอยู่นั้นเป็นฌาน แต่ถ้าเป็นสมาธิขึ้นมา สมาธิกำหนดคำบริกรรมพุทโธเข้ามา หรืออานาปานสติเข้ามา อานาปานสติกำหนดลมหายใจเข้ามา ลมหายใจมันจะเป็นประโยชน์อะไร คู่มือเวลาลมพัดมา เฮอร์เคนเข้ามา พายุเข้ามามันพัดทำลายบ้านเรือนไปหมด แต่ขณะลมหายใจ ลมที่เป็นประโยชน์ ลมที่เป็นประโยชน์มันอยู่ตรงไหน

หลวงปู่ฝั้นบอกเลย “พวกเราเกิดมาหายใจทิ้งเปล่าๆ” หายใจเข้าและหายใจออกเป็นออกซิเจน มันเป็นอาหารอันละเอียดของร่างกาย มันเลี้ยงสมอง มันไปฟอกเลือด มันไปต่างๆ สิ่งนี้ออกซิเจนมันเป็นประโยชน์กับร่างกายนะ แต่ถ้าเวลาจิตมันไปเกาะลม จิตไปเกาะลม มันรับรู้ ถ้ามีสติ ไม่หายใจทิ้งเปล่าๆ หายใจแล้วเป็นอานาปานสติ หายใจแล้วมีคุณธรรม คุณธรรมเพราะจิตมันเกาะ

ถ้าจิตมันเกาะแล้วมันละเอียดเข้ามาละ ละเอียด ถ้าลมมันหยาบก็รับรู้ชัด แล้วพอลม ละเอียดขึ้นมา คำว่า “ละเอียด” ละเอียดมันละเอียดลึกซึ้ง ละเอียดจนเราจนจนสนเท่ห์เลย “เอ๊ะ! ลมหายใจไม่มี แล้วลมมันจะเป็นอย่างไร” นี่มันจะเป็นภายในๆ มันต้องละเอียดเข้ามาในตัวคน ของมัน ละเอียดเข้ามาถึงจะเป็นภายใน ถ้าเป็นภายใน

มันไม่ใช่ว่า “สุดลมเข้าไป แล้วสิ้นสุดลมมันเป็นภายใน”...มันจะเป็นภายในไปได้ อย่างไม่ อันนี้ภายในเป็นการคิดเอาเองใจ ธรรมะโรงน้ำแข็ง มันปั่นน้ำเป็นตัว แล้วกรรมฐานเป็น อย่างนี้ใหม่ ถ้ากรรมฐาน ครูบาอาจารย์ท่านทำกันอย่างนี้หรือ

เวลาจิตสงบเข้ามา เห็นแสงสว่าง เห็นต่างๆ เพราะอะไร เพราะจิตสงบเข้ามา แล้วจิตเป็นผู้รู้ ผู้เห็น อย่างนี้ยังเรียกว่าส่งออกเลย นี่ถ้ามันส่งออก แล้วมันจะเป็นภายในอย่างไรละ ภายใน มันทวนกระแสกลับ ถ้าทวนกระแสกลับ อะไรทวนกระแสกลับละ ถ้าทวนกระแสกลับมันต้องมี ของมันสิ ถ้ามีของมัน มันถึงจะเป็นสัจจะความจริงใจ ถ้าสัจจะความจริง นี้ภาคปฏิบัติ

เรามีครูมีอาจารย์นะ ครูบาอาจารย์ท่านคอยชี้ คอยแนะ ท่านคอยชี้ คอยแนะเข้ามา โดย ภาคปฏิบัติเริ่มต้นเป็นอย่างนี้ เพราะพวกเราปฏิบัติกันมา เราปฏิบัติขึ้นมาด้วยความที่ว่ามันยัง ค่อยๆ ทยอยขึ้นมา ถ้าค่อยๆ ทยอยขึ้นมา เห็นไหม นี่บอกว่า “ว่างๆ ว่างๆ” นั่นละส่งออก ว่างๆ ว่างๆ ว่างๆ มันก็ขาดสติใจ ถ้ามันเป็นความสงบนะ

๑. มันจะมีความสุข

๒. จิตมันไม่กระเพื่อม ไม่กระเพื่อมนี้เวลาจะส่งออก ไม่สื่อสัญญา ไม่สื่อออกไปรับรู้จาก นอก

นี่จิตเห็นตัวเองสงบนิ่งอยู่ ความสงบนิ่งอยู่เป็นเอกเทศ สิ่งที่สงบนิ่ง สิ่งนี้ถ้าอย่างนี้แล้ว สัมมาสมาธิ

นี่ว่าคิดสมาธิๆ ถ้าคิดสมาธิ คิดว่าสมาธิมันเป็นความว่าง สมาธินี้เป็นความสุข ความสงบ ความระงับ จิตมันไม่กระเพื่อม จิตมันไม่รับรู้ออกไปข้างนอกเลย นี่คิดได้ คิดว่านี่คือนิพพานไง ถ้าสมาธิเป็นนิพพาน สมาธิเป็นนิพพาน ถ้าสมาธิเป็นนิพพาน นี่ไงนี่ก็คิด แต่ถ้ามันบอกว่า พอถ้า จิตมันสงบ มันเป็นภายใน มันจะย้อนกระแสกลับ มันถึงจะเป็น โลกุตตรปัญญา ปัญญา มันจะเกิด ตรงนี้

ถ้าปัญญามันเกิดตรงนี้ ปัญญาในพุทธศาสนานี้โลกุตตรปัญญา แล้วคนจะเข้าไปสู่จุดนี้ได้ คำว่าสู่จุดนี้นะ นี่ไปถึงบอกว่าปุถุชน กัลยาณปุถุชน นี่ความละเอียดความหยาบของเราเป็นปุถุชน ติดไปหมด นี่ติดความว่าง ติดความรู้ ติดไปหมดเลย แล้วบอกว่าเป็นภายใน เป็นภายใน โดยนี่ยกเอา เป็นการคาดหมายเอา

แต่ถ้าเป็นภายในนะ นี่มันเป็นภายนอกเพราะอะไร เพราะมันเป็นโลกียะ มันเกิดจากอะไร? มันเกิดจากอวิชา นี่ถึงจิตสงบ จิตสงบมันก็มีอวิชาอยู่ พออวิชามันสงบตัวมันถึงสงบเข้ามาได้ แล้วถ้ามันจะเป็นภายในละ ภายในนี่ย้อนกระแสกลับ นี่ภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการภาวนา ปัญญาไม่ใช่เกิดจากความรู้สึกนึกคิด ปัญญาไม่ใช่เกิดจากการศึกษา ปัญญาไม่ใช่เกิด

ถ้ามีการศึกษา เห็นไหม นี่มีคนถามปัญหาว่า บอกว่านี่ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ครบกระบวนการเลย แล้วปฏิบัติตามนั้นจะสิ้นกิเลสไหม เขาถามมานะ นี่ปัญหาเขาถามมา ทำเหมือนที่พระพุทธเจ้าสอนเลย ทำทุกอย่างหมดเลย...สร้างภาพ สร้างภาพขึ้นมาให้เป็นอย่างนั้น แล้วมันจะเป็นไหมละ นี่ถ้ามันเป็นจริงขึ้นมา เราทำเป็นจริงขึ้นมามันรู้ของมันขึ้นมา นี่ทวนกระแส ที่ว่าเป็นปัญญาที่ชำระล้างกิเลส ภาวนามยปัญญามันเกิดตรงนี้ ถ้าเกิดตรงนี้มันก็เป็นประโยชน์กับผู้ที่ปฏิบัติ เห็นไหม เป็นธรรมะส่วนบุคคล ถ้าใครรู้อย่างนั้น เห็นอย่างนั้น มันจะชำระล้างกิเลส มันจะสාරอก มันจะคายของมันออก

แล้วถ้ามีการสාරอก มีการคายออกไป ถ้ารู้จริงอย่างนั้นแล้ว เห็นไหม นี่ธมฺมสาธุจฺจาเอตมฺมจฺจลฺมฺมจฺจตฺตมฺ ถ้าสนทนาธรรมกันด้วยภาคปฏิบัติ ถ้าไม่เป็นก็ว่าไม่เป็น

นี่ไงที่บอกหลวงตาท่านไปหาหลวงปู่แหวน ถามปัญหาแรกปัญหาไหน ปัญหาแรกก็ปัญหานี้ ปัญหาแรกมันจะเข้ามาอย่างไร ถ้าเข้ามาถูกแล้ว พอเข้ามาถูก นี่เข้าทางถูกแล้ว ปัญหาที่สองถามไปเต็มทีเลย

ไอนี้ภายนอก ภายใน...เพราะมันเป็นมาเรื่อยๆ เริ่มต้นก็เอาน้ำมาก่อน น้ำเย็นๆ พอ น้ำเย็นๆ ก็เข้าไปถือน้ำเย็นๆ แล้วพอน้ำเย็นๆ มันบอกว่ามันเป็นธาตุ ๔ ต้องรู้แจ้ง ตอนนี้อาตมก็ได้ อาตม สุดที่ลมเป็นความรู้ แล้วอยู่ที่ความรู้นั้นนะ ความรู้เป็นภายใน ภายในจะเกิดปัญญา ปัญญา จะเกิดมรรคผล...ตายอยู่นั้น ตายตรงนั้นแหละ เพราะอะไร

มันเหมือนกับคูจิต คูจิตเขาบอกว่าคูจิต คูจิตมันง่าย มันลัดสั้น คูจิตแล้วสู้อัปปนาสมาธิ แล้วจะเกิดปัญญาไปเอง มันจะเป็นมรรคผลไปเอง นี่คนที่ไม่เคยภาวนา คนที่ไม่เคยมีมรรคมีผล พุดออกไปมันเป็นธรรมะโรงน้ำแข็ง มันปั่นน้ำเป็นตัว แล้วปั่นน้ำเป็นตัวมันเป็นไปไม่ได้หรอก มันเป็นสิ่งนั้นไปไม่ได้ มันเป็นเรื่องจินตนาการ การจินตนาการเราก็จินตนาการไปเรื่อยๆ จาก กินน้ำเข้าไป ตอนนี่ก็กลายเป็นกำหนดลมหายใจเข้าไป แล้วเข้าไปแล้วทำอะไรต่อไป เพราะ ไม่มีกระบวนการของมรรค ไม่มีศีล สมาธิ ปัญญาเกิดจากภาวนามยปัญญา แต่ในการศึกษานี้มัน เป็นการศึกษา มันเป็นการจำมา

จะบอกว่าทำไมมันเป็นฟินเป็นไฟ คำว่า “เป็นฟินเป็นไฟ” มันธรรมะโรงน้ำแข็ง แต่เวลา ถ้าการศึกษาธรรมะมันจะผิดพลาดไปไหนละ การศึกษาธรรมะมันถูกต้องทั้งนั้นแหละ ความ ถูกต้องเพราะเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราศึกษามาเราต้องฝึกฝนให้เกิด ปัญญากับเรา ถ้าเกิดปัญญากับเรา ปัญญาที่เกิดขึ้นมาอย่างนี้ ปัญญาที่เกิดขึ้นอย่างนี้ นี่ศึกษา

คูจิตเวลาเขาสอนนักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก เห็นไหม เขาต้องมีเรียงความ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเรียงความ มาแปลความ จากบาลีเป็นไทย ไทย เป็นบาลี นี่พยายามศึกษาให้มีความเข้าใจ แล้วเรียงความขึ้นมา เรียงความให้เป็นเนื้อความขึ้นมา นี่เขาศึกษาขึ้นมาเพื่อฝึกหัด สิ่งนี้มันผิดไปไหนละ? นี่มันไม่ผิดหรอก การศึกษามันไม่ผิด

ในการประพฤติปฏิบัติก็เหมือนกัน ทำสิ่งใดมันถึงเป็นถูก เป็นผิดละ นี่วิธีการ วิธีการ หลากหลายทั้งนั้นแหละ แต่ทำไปแล้วคำว่า “มีผล” ผลที่มันเกิดขึ้นตามความเป็นจริง กับผลที่ เกิดจากการจินตนาการ ผลเกิดขึ้นจากกิเลสมันหลอกลวง ผลที่เกิดขึ้นจากความมั่งง่าย นี่สิ่ง ต่างๆ อย่างนี้มันจะต้องมีประสบการณ์แล้วแยกแยะ คัดสิ่งที่ไม่ถูกต้องออกไป คัดสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ออกไป

สิ่งที่ไม่ถูกต้องหมายความว่าเวลาปฏิบัติไปแล้วมันไม่ได้มีความสุขสงบระงับในใจ ขึ้นมาจริง เวลามันปฏิบัติไปแล้วมันไม่มีการชำระล้างกิเลสตามความเป็นจริง ถ้าไม่ชำระล้าง กิเลสตามความเป็นจริง เราปฏิบัติแล้วสูญเปล่า ปฏิบัติทำไม

นี่มีคนปฏิบัติพุดมากเลย บอกว่าปฏิบัติมากทำไมไม่ได้มรรคได้ผล

เวลาเขาปฏิบัติ ถ้าปฏิบัติด้วยความเป็นสุภาพบุรุษ ปฏิบัติด้วยความเป็นจริง การปฏิบัตินี้เป็นการปฏิบัติบูชา ในเมื่อเราตั้งเป้าไว้ว่าเราจะปฏิบัติเพื่อถึงมรรค ถึงสิ้นสุดแห่งทุกข์ ในเมื่อเราสิ้นสุดแห่งทุกข์ เราปฏิบัติไปแล้วด้วยบารมี ด้วยความอ่อนด้อยของจิต ปฏิบัติไปแล้วมันไม่ทะลุ ทะลวงไป มันไม่เข้าไปสู่มรรคสู่ผล เราก็ปฏิบัติบูชาของค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพื่อสร้างสมบุญญานการ เพื่อสร้างสมให้จิตใจนี้เข้มแข็งขึ้นไป

นี่ปฏิบัติจริงๆ แล้วมันไม่เข้าถึงถึงสิ่งนั้นมันก็มี เพราะวุฒิภาวะ พละ บารมีมันไม่แก่กล้า พอไม่แก่กล้าเราก็ต้องสร้างไป การแข่งอำนาจวาสนาบารมีเอามาจากไหน แต่ในเมื่อใครมีวาสนาแต่ไม่ประพฤติปฏิบัติ มีวาสนาแล้วไม่ค้นคว้า ไม่จัดการ วาสนาก็เก็บไว้ในใจนั้นแหละ วาสนาอย่างนั้นแต่มันก็ยังทุกข์ยากต่อไปเรื่อยเพราะไม่มีการกระทำ ถ้าทำแล้วมันเป็นประโยชน์กับจิตดวงนั้น มันต้องแยกต้องแยะ ปฏิบัติแล้วมันมีผลแน่นอน แต่ผลมากผลน้อยขนาดไหน ผลที่เป็นโลกๆ มันก็มีของมัน ถ้าผลที่เป็นสังขาร ถ้าธรรม นี่ภาคปฏิบัติเขาทำกันที่นี้

จะนั้น ให้มันเป็นความจริงขึ้นมา ถ้ามันเป็นความจริงมันก็เป็นความจริง

เวลาใครพูดสิ่งใดก็แล้วแต่ คำพูดมันจะเป็นการสื่อ สื่อว่าหัวใจนั้นมันมีคุณธรรมมากน้อยแค่ไหน ถ้ามีคุณธรรมมากน้อยแค่ไหน ธรรมะเถียงไม่ขึ้นหรอก เวลาเราอยู่กับครูบาอาจารย์นะ ครูบาอาจารย์พูดคำเดียว พูดคำเดียวเท่านั้น ไม่มีทางเถียงได้เลย แต่นี่พูดออกไปเป็นโลกๆ แล้วพูดออกไปมันไม่มีสิ่งใดยืนยันในข้อเท็จจริงเลย ไม่มีสิ่งใดยืนยัน

ที่นี้เพียงแต่ว่าวุฒิภาวะสังคมาไซ้ใหม่ ในเมื่อเราทำตามแล้วมันก็ “เออจริง เออจริง” มันก็เหมือนไกด์พาคนไปเที่ยว ไปเจอสิ่งใดที่มันสวยงามมันก็พอใจชื่นใจทั้งนั้นแหละ แล้วเดี๋ยวก็กลับบ้าน กลับบ้านก็คือกลับไปสู่กิเลสไป กลับบ้านก็กลับมาสู่ใจตัวเองที่ไม่ได้ชำระล้างสิ่งใดเลย มันเป็นธรรมะโรงน้ำแข็งนะ มันไม่เป็นความจริง

เราจะเอาความจริงกันเราต้องพิสูจน์ พิสูจน์ขึ้นไปนะ กาลามสูตร อย่าให้เชื่อใคร อย่าให้เชื่อแม้แต่คนที่สอน อย่าให้เชื่อแม้แต่พระสงฆ์ที่ต่อต้านเขา

ไม่ได้ต่อต้านนะ เราเห็นผลของกรรมฐาน เห็นผลของหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นที่ท่านเสียดสละชีวิตของท่านทั้งชีวิต แล้วท่านทำของท่านแล้วท่านเผยแผ่มา ลูกศิษย์ลูกหาได้ผลประโยชน์กันมา แล้วนี่มาเอาความมั่งง่าย เอาการจับจด เอาสิ่งที่เป็นการคาดการหมายมาว่า

เป็นธรรมดา แล้วก็อ้างอิงเอาครูบาอาจารย์มาเป็นโล่ขายกิน แล้วมันจะเสียหาย เสียหายกับความ
เชื่อถือ ถ้าคนปฏิบัติไปแล้วไม่ได้ผลไง

นี่มันเป็นเรื่องของวงกรรมฐาน ถ้าวงกรรมฐานมันต้องมีมรรคมีผล มีข้อเท็จจริงในวง
ของเรา ไม่ใช่ธรรมะโรงน้ำแข็งอย่างนี้ ไม่มีเหตุไม่มีผล แล้วคนก็เชื่อกันไป เอวัง